

DU DANSKE LAND - OG VAND

sejleroplevelser

FRA BOGENSE TIL ASSENS

FRA BOGENSE TIL ASSENS ET OVERBLIK

I vores startpunkt står en kæk lille dreng i bar figur iført et gavtyvesmil og tisser nok så lystigt. Og på vores slutdestination finder vi en søhelt så strunk og elegant, der roligt og selvbevidst stiller sig til skue. Bare rolig. Her er blot tale om skulpturer. Men de er begge meget symbolske for, hvad vi skal opleve på vores tur fra Bogense ved Kattegat til Assens på tærsklen til Det Fynske Øhav. For mens farvandet ned gennem Lillebælt kan være drilsk i det slyngede farvand, så er naturen på land majestætisk og storslået. Men uanset om du færdes på land eller til vands så sørg da for at have din opmærksom rettet mod både finurlighederne og skønheden.

Fra den nordfynske kyst er der et imponerende blik ud over Kattegat. Fra Bogense kan vælges mange sejlruiter, som alle har noget at byde på. Det kunne være nordover mod Endelave, Samsø, Tunø eller mod fjernere mål mod øst. Vores tur går sydvest på, gennem Lillebælt til Søhelten Peter Willemoes fødeby Assens.

Vær på vagt ved det finurlige løb og den stærke strøm. Og husk at der er fartbegrænsninger, som skal overhol-

des. Mellem Skanseodde og Strib og sydover snævrer Lillebælt sig ind og får et S-formet løb. Det er også her i Snævringen, vi finder det smalleste sted mellem Fyn og Jylland. Fra Middelfart til Fredericia er der blot 1 km. Lillebælt har noget af det dybeste vand i Danmark. I Snævringen er dybden mellem 40-80 m, men i Marens Hul vest for Fænø kan man endog lodde dybden til 81 m.

Snævringen løber forbi Den Nye og Gamle Lillebæltsbro, Hindsgavl Halvøen og om til Fænø. Herefter løber bæltet ned mod Det Sydfynske Øhav og ud i Østersøen.

Lillebælt står for cirka 10 % af vandudskiftningen mellem den indre Østersø og Kattegat. Denne vandudveksling, hvor saltvand fra Kattegat forenes med det ferskere vand fra Østersøen, giver en speciel kraftig strøm.

Efter halvøen Fønsskov er passeret, åbner Lillebælt sig atter en smule, og ret forude ligger de tre øer Brandsø, Baagå og Arø mod bagbord, og dermed er vores rejse ved at være til ende. Vi kan lægge kursen ind mod Assens og nyde de sidste par dage af ferien.

Tekst og tilrettelæggelse: Frank Flemming, FFP Kommunikation

Danske Tursejlere siger tak for lån af foto til VisitNordfyn, VisitMiddelfart, Udvikling Assens og VisitDenmark

FRA BOGENSE TIL ASSENS

BOGENSE-MIDDELFART

Det er tid til opbrud. Hele besætningen er klar til at tage på nye opdagelser i det vestfynske. Tiden i Bogense har ellers været fantastisk. Der er gået nogle dage, siden vi blev budt velkommen af havfruen Elle yderst på Vestre Mole. Bogense – Fyns mindste købstad – kaldes også Havfruernes By, og ifølge legenden legede havfruerne i sin tid i havet ud for byen. De yngste i vores besætning mente da også, at de havde skimtet et par stykker en eftermiddag, da lyset var særlig gunstigt.

Bogense Havn og marinaen, der for nogle år siden blev kåret som Årets Havn af Danske Tursejleres medlemmer, har et dejligt miljø, hvor gamle træskibe, fiskerbåde, joller og lystsejlere alle bidrager til en ægte maritim stemning. Den gode stemning går endnu et par grader i vejret, når vi bevæger os blot et par minutters gang væk fra havnen ind mod byen. Her står de små hyggelige byhuse og bindingsværkshusene tæt. Det gælder også i kvarteret, hvor byens berømte statue af den lille kække knøs "Manneken Pis", står og stråler. Og som sit oprindelige forbillede er også denne gut til tider klædt ud i fantasifulde kostymer.

Vi har nydt opholdet, der også har budt på en interessant travetur fra marinaen ad Havfruestien til Stegø Mølle og videre til Æbelø, der ligger i Kattegat, ca. 4 km nord for Fyn. Øen er 2,09 km², og har en enestående natur med skov og sletter, hvor mufloner og dådyr kan opleves. Vi gik fra Lindøhoved gennem vandet til Æbelø. Der er pæle i vandet, der viser vejen, men tag jer i agt for tidevandet der får vandstanden til at variere en lille meters penge. Så kig i tidevandstabellen, og

regn med at gåturen gennem vandet tager ca. 1 time. Og selvfølgelig en time tilbage igen.

Vi er vel ude i Kattegat og på vej til Middelfart, som er vores næste destination. Vandet er roligt, og der er mange sejlere omkring os. Vi forstår at turen rundt om Fyn er en populær rute hos sejlerne. Inde på land ses strandenes fine hvide sandbælte og de grønne agre. Med den 37 meter høje Røjle Klint om bagbord er vi nu klar over, at Lillebælt nærmer sig. Klinten på Kattegatkysten er speciel. Jorden skrider, træer hænger med

> FAKTA

STRØM I LILLEBÆLT

Der kan løbe en meget kraftig strøm gennem Snævringen i Lillebælt. Mellem 3 og 5 knob er ikke ualmindeligt i kulingsvejr, og selv under rolige vindforhold løber strømmen som regel med flere knob. Det er vindretningen, der bestemmer strømmens retning. Men afvanding fra Østersøen spiller også en rolle. Især om foråret med meget overskudsvand fra floderne kan den N-gående strøm løbe hårdt, men hele året igennem gælder det, at N-gående strøm har større kraft end S-gående. På sejlads S-over i modstrøm holder man først langs Røjle Klint til Strib Fyr. Her krydses strømmen, og man følger nu Jyllands-siden ind under den nye bro og videre over mod den gamle. Her krydses strømmen endnu en gang, så man kan holde tæt under Gals Klint og Fænø. Normalt betaler det sig ikke at gå gennem Fænøsund.

Kilde: KOMMA'S HAVNELODS 2011-2013 udgivet af Lindhardt & Ringhof

kronen nedad, og rødderne stritter ud i luften. Her kan man studere, hvad der sker, når klint og hav mødes. Vi aner folk på kysten, som måske er på jagt efter fossiler i form af hajtænder og hvalrosknogler.

Da vi runder Strib Odde, gør vi os klar til at gå ind i Lillebælt. På styrbordsside ser vi de store olietanke ved raffinaderiet i Fredericia, og om bagbord ses Strib Fyr smukt og hvidt. På stranden kæmper flere lystfiskere både med stærk strøm og friske fisk. Fiskevandet er godt, fordi den megen strøm fører masser af føde forbi.

Ved Strib Bådehavn føler vi os fristet til at gøre et ophold her på Odden. Udsigten til den nye Lillebæltsbro er unik, og det hedder sig, at man på stille sommeraftner, som dem vi håber på, kan se marsvin lege i vandet. Også udflugterne til det nærliggende Røjle Klint er tillokkende. Men vi holder os nu alligevel til den oprindelige plan og går mod Middelfart. Turen under de to prægtige Lillebæltsbroer fra henholdsvis 1970 og 1935 er en oplevelse for alle ombord – ikke mindst de yngste gaster, der er noget imponeret af især den gamle stålbro. I Middelfart er flere lystbådehavne i spil. Vi vælger Middelfart Marina, der er beliggende i Fænøsund på den sydlige del af den natursmukke Hindsgavl halvø. Middelfart city ligger blot 1,5 kms gåtur fra havnen, og skulle benene strejke, så er der busforbindelse direkte til midtbyen.

Middelfart har rigtig meget at byde på, og turistbureauet bugner af oplysende materiale om byen og egnen. Vi forsyner os fra hylderne, så vi kan vælge fra og til over en forfriskning på en af de mange caféer. En fin måde at lære området at kende på er ved at vandre

ad Kløverstjerne. Her er 4 ruter af forskellig længde at vælge mellem, og alle giver meget fine natur-, kultur- og friluftoplevelser med på vejen. Man kan også vælge at lade sig begejstre på en slentretur ad Middelfarts gågade, der går helt ned til byens havn. Her kan shoppingenet få frit løb, og den store eller lille tørst og sult stilles på de mange spisesteder og cafeer.

De yngste i den 4 mands store besætningen meddeler dog overraskende, at de helst vil ud at sejle. Paradoksalt, al den stund at vi har tilbragt – og skal tilbringe – en rum tid til søs. Men de vil på hvalsafari, og det skal være med galeasen Aventura fra 1914, som sejler fra Gl. Havn. Skipper giver hvalgaranti, og marsvinene dukkede da også op, hvilket gjorde alle ellevilde.

På hvalsafarieren fik vi atter set Hindsgavl halvøen, som blot ligger 15 minutters cykling fra marinaen, og som fortjener et nærmere eftersyn. I Dyrehaven er der nemlig mulighed for at komme tæt på kronvildt, då- og rådyr og i det hele taget nyde den dejlige natur i det varierede landskab.

Men al den natur og kultur kan hurtigt blive for meget for de unge, som også gerne vil bruge deres energi på mere fysiske aktiviteter. Derfor rundes opholdet i Middelfart af med et større vovestykke, nemlig Bridge-walking på den Gamle Lillebæltsbro – en af byens helt store attraktioner. På en guidet tur i 60 meters højde er der, når man abstraherer fra rystende knæ og bævende stemme, en fantastisk udsigt over Bæltet og byen. Turen varer ca. 2 timer, og i den tid gungrer togene flittigt over broen, hvilket også er en ekstra oplevelse.

MIDDELFART-ASSENS

Vi er på vej mellem Fænø og Fønsskov Odde, hvor Lillebælt åbner sig op. Landskabet ligger tæt på os og er en nydelse at se på, for formiddagssolen lyser skrænter, skove og marker så smukt op. Vi passerer de to vige Føns og Tybrind, hvor en del lystbåde ligger for svaj i det rolige vand.

Vi har fart på og forlader Bredningen – det bredeste sted mellem Fyn og Jylland og er snart på højde med Baagø om bagbord. Længst mod syd rager det hvide fyr op i det flade landskab. Her på øen har der stået fyrtårn siden 1705, hvor det har ført skibene sikkert gennem den vigtige posthovedrute København – Hamburg, via Assens – Årøsund og Haderslev.

Den lille ø har gennem tiderne været udsat for naturens voldsomheder. For eksempel da stormfloden i 1872 skyllede ind over den flade del af Baagø, delte øen i 3 mindre øer og druknede et antal kreaturer, men lod menneskene uskadte. Og hvis det er sparsomt med fastboere på Baagø, så er den meget populær blandt ynglefugle. I vådområdet Vestermose finder mange fugle yngle- og rasteplasser. Hættemåger og fiskehejren hol-

> FAKTA

Lad dig endelig friste til et lille frikvarter på din sejltur. Læg f.eks. til ved en af Danske Tursejleres Turbøjer ved Helnæs Bugt (de ligger på positionerne: 55°06'44 N & 10°05'98 Ø og 55°07'94 N & 10°04'08 Ø). En dukkert kvikker op, og frokosten smager ekstra godt, når du ligger og nyder tilværelsen ved Turbøjen.

der til i mosen, mens edderfugle og troldænder ses på det åbne vand. Forår og efterår kommer hjejler, ryler og andre vadefugle forbi.

Allerede inden vi har fortøjet i Assens, kan vi tydeligt se, at vi er kommet til en by, hvor de maritime traditioner har sat sine massive aftryk. Blandt havnens fredede bygninger ser vi det lille hvidkalkede kogehus fra 1824, hvor sømændene før i tiden lavede mad, fordi de ikke måtte have åben ild på skibene ved kajen. Det er også på havnen at statuen af søhelten Peter Willemoes, der blev født 1783 i en af byens gamle gårde, er rejst. Han skuer ind med fødebyen, og bag sig har han det våde element, der gjorde ham så berømt. Særligt er hans indsats i Slaget på Reden ud for København i 1801 legendarisk. Han døde i kamp mod den engelske flåde som 24-årig i 1808. Hans fødehjem er i dag indrettet som museum.

Assens har nydt godt af sin beliggenhed ved indsejlingen til Lillebælt og dermed også på én af de væsentlige handelsruter gennem tiderne. Byen var i Middelalderen det primære overfartssted til Slesvig og knudepunkt for trafikken mellem København og Hamborg. Vor Frue Kirke med det karakteristiske ottekantede tårn stammer fra det 15. århundrede, og kvarteret ved kirken og torvet var i gamle dage byens fineste. Assens udmærker sig ved livlige handeleggader med restauranter, gallerier, caféer, og hvad der ellers hører med.

En slentretur i Assens vil således også fortælle om byens engang så blomstrende handelsliv, som ikke mindst de store købmandsgårde i byens hovedgade, Østergade, er bevis på. Et kig ind i de stemningsfulde gårde, for eksem-

pel Brydes Gaard og Plums Gaard, der omfatter en enorm trælade bygget i 1915, er i sig selv en lille tidsrejse.

Vi styrer mod marinaen og passerer på bagbordsside træskibshavnen, hvor der meget passende og meget dekorativt netop ligger et par gamle skonnerter. Assens Marina er med 600 pladser en levende lystbådehavn og et centrum for mange maritime aktiviteter: dykkerklub, lystfisker-klub, roklub, surfklub og sejlklub. Den store sandstrand tiltrækker helt naturligt det yngre publikum og deres forældre. Her er mange herlige udflugtsmuligheder inden for kort gå- og cykelafstand.

Vi er til natur, og heldigvis er der nok af den her ved Lillebælts kyster. Således også på halvøen Helnæs en 15 kms vej syd for Assens. Nættet er forbundet til fastlandet med en smal dæmning, og når den er passeret, så åbner der sig en prægtig natur, som også lokale kunsthåndværkere har fundet inspiration i.

Vores mål er en vandretur gennem Bobakkerne, som er et kuperet område – en ås, dannet under sidste istid. Åsen står med stejle skrænter i landskabet, og den strækker sig fra Helnæs nordspids. På turen bestiger vi øens højeste punkt den 29 meter høje Galgebakke. Her er postkortsmukt med et væld af forskellige blomster. Ca. midt på Helnæs ligger et stort engområde – Maden, som myndighederne er ved at lade genopstå med det udseende og naturindhold, det havde omkring år 1900, hvor blomster, vilde dyr og vadefugle stortrivedes.

På vores vej langs østkysten ser vi adskillige havkajakker, som udforsker naturen. Vi føler os nu ikke fristet

til at kaste os ud i den aktivitet, selvom kajakkerne kan lejes hos Naturskolen Helnæs Mølle. Samme sted kan man også leje smakkejoller, som har fungeret som fiskejoller i Det Sydfynske Øhav. Smakkejollen er let at sejle og meget sødygtige. Men i denne omgang står vi over.

Lidt sund kultur skal vi også have indenbords, inden vi forlader Assens. Desværre tillader tiden ikke et besøg på Hørvævmuseet og Skoda Museet, der ligger i bygninger, der tilhører herregården Krengerup Gods, hvis hovedbygning er omdrejningspunktet i et af Danmarks bedst bevarede herregårdsmiljøer fra slutningen af 1700-tallet. Skodamuseet kan ellers fremvise en række bilklenodier fra den første masseproducerede Skoda 418 Popular fra 1937 til Felicia, som kom i 1994, og var den første Skoda producerede i samarbejde med VW. Men der skal ikke sparkes dæk i denne omgang.

I stedet vælger vi museet Ernst´s samlinger af kunst og antikviteter. Museet er skabt af sølvvarefabrikant Frederik Ernst, hvis far, Johan Ernst, i 1890 grundlagde en sølvvarefabrik, som først i 1900-årene hørte til blandt de største i Danmark. Begge fabrikanter samlede gammelt sølv, og Frederik fyldte lejligheden med fund fra ind- og udland. Denne samling samt en samling af europæisk og ostindisk porcelæn kan ses i lokalerne i Østergade.

Og på den måde kom vi fra den frække dreng i Bogense til den statelige søhelts by Assens. Med hjem i bagagen har vi masser af oplevelser, der sagtens kunne være blevet til flere, om tiden havde tilladt det. Fik vi set det hele? Fik vi set det meste? Fik vi set det væsentligste? Hvis ikke, så må vi tilbage.

STØTTET AF UDLODNINGSMIDLER FRA FRILUFTSRÅDET

Danske Tursejlere · Odensevej 197 A · 5600 Fåborg · info@tursejleren.dk · www.tursejleren.dk · tlf. 70 21 42 42